

"לדורות"

סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל שאלון לרישום קורות ניצולת השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית וחינוכית. אוסף הסיפורים יעלה לאתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם משפחה: הרשקוביץ	שם פרטי: חיים
-----------------------	------------------

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה

יש לרשום שמות ומקומות באותיות בדפוס (גם בלועזית) במקומות המסומנים

שם משפחה לפני המלחמה או בתקופתה: הרשקוביץ		בלועזית HERSHKOVITS
שם פרטי לפני המלחמה או בתקופתה: חיים	בלועזית HAIM	מין: נ / ז תאריך לידה: 1931
עיר לידה: יאסי	בלועזית YASSI	ארץ לידה: רומניה
שם פרטי של האב:	שם פרטי ושם נעורים של האם:	
מקום מגורים קבוע לפני המלחמה : יאסי	בלועזית YASSI	ארץ המגורים: רומניה
השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה: (יסודי, תיכון, אוניברסיטה)	מקצוע לפני המלחמה: חבר בארגון או בתנועה:	
מקומות מגורים בתקופת המלחמה (ישוב, מחוז, ארץ): יאסי, טולצ'ין, רומניה		
במידה והיית בגטו, ציין את שמו		
במידה והיית במחנה עבודה או מחנה ריכוז, ציין את שמו: טולצ'ין		
מקום השחרור: טולצ'ין	תאריך השחרור: 1944	
במידה והיית במחנה עקורים, ציין את שמו		לאן עברת/חזרת לאחר השחרור (ציין מקום)? יאסי
מקומות/מחנות בדרך לארץ:	שנת עליה: 1982	שם האנייה (אם עלה בדרך הים):

אנא ספרי/י על קורותיך לפני המלחמה

(ציוני דרך: משפחה, סביבה, ילדות ולימודים, עבודה, חברות בארגון): נא לכתוב בגוף ראשון

נולדתי בשנת 1931 ביאסי שברומניה. הצעיר מבין שני ילדים. להורי היתה חנות מכולת בעיר. למדתי בבית הספר המקומי. עוד לפני פרוץ המלחמה הוציאו את כל התלמידים היהודים מבתי הספר בעיר, הארגונים היהודים עזרו וארגנו כיתות לימוד בתוך בית הכנסת.

נא ספרי/י על קורותיך בזמן המלחמה

(ציוני דרך: מעצר וגירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים ביוזנראט/תנועות נוער/מחתרת/פרטיזנים, השתתפות בבריחה/התנגדות/לחימה, האם אדם/ארגון יהודי/לא יהודי סייע באופן משמעותי להצלתך; בריחה/הגירה בכפייה, פינוי/אווקואציה למרכז ברית המועצות):

ביוני 1941 היתה רכבת המוות. שיחקתי בחוף יחף עם מכנסיים קצרים, פתאום ניגש אלי איש מבוגר, הוא שאל אותי אם אני יהודי ועניתי לו שכן. תמונתו של האיש זכורה בראשי עד היום. הוא אמר לי ללכת מהר הביתה ולהגיד להוריי למצוא ומשפחתי למצוא מחבוא כי עוד מעט מתחיל פוגרום. רצתי להוריי ואמרתי להם את שמסר לי האיש, הם מיהרו ועברנו לשכנינו, הסתתרנו בבוידעם. שעה אחר כך שמענו יריות וצעקות. אני זוכר שרציתי לדעת מה קורה ברחוב, עברתי מהבוידעם של השכנים לבוידעם של ביתנו בעזרת סולם, ומשם הסתכלתי דרך חריצי העץ לכיוון הרחוב. ראיתי את שכנינו הרומני, הוא היה בעל חנות בהמשך הרחוב, יחד עם בנו הם אחזו במקלות וכשעבר יהודי הם הכו אותו. כך היה בכל הרחוב למשך כמה שעות עד שנשמעה אזעקה. המלחמה החלה.

האנשים שהתחבאו מהפוגרום יצאו ופנו לעבר מקלטים. במקלטים תפסו אותם. לנשים נתנו ללכת ואת כל הגברים לקחו למשטרה הצבאית, אמרו להם שלוקחים אותם למשטרה לקבל פתק שהם משוחררים. גם את אבי לקחו. למרות שלא אמרו לי לבוא, החלטתי שאני לא עוזב אותו והלכתי אתו. כעבור כמה שעות לקחו אותנו לתחנת הרכבת, שם העלו אותנו בכוח לקרונות משא של בהמות. לכל קרון הכניסו המון אנשים, לא היה אויר ולא היה לנו אוכל, עמדנו כמו סרדינים. אחרי שמילאו את הקרונות סגרו אותנו מבחוץ. נסענו ברכבת למשך כמה ימים, הם הסיעו אותנו ממקום למקום בתנאים קשים על מנת להרוג אותנו תוך כדי הנסיעה. היה לי אולר בכיס, כזה שמצאתי ברחוב ותמיד שמרתי אותו איתי. ברכבת השתמשתי בו, היו לי ידיים טובות, עשיתי חור שניתן היה להכניס דרכו שתי אצבעות, זה היה בדיוק בגובה שלי, כך ניצלתי. עד היום אני שומר את האולר. לאחר כמה ימים פתחו את דלתות הקרון, רוב הנוסעים כבר היו מתים, בכל קרון נשאר שניים שלושה אנשים.

לאחר הפוגרום ביאסי בנובמבר 1941, חנות המכולת שהיתה בבעלות הוריי נשכרה לקצין רומני. הוא היה בקשרים טובים עם משפחתי, הוא הפך את המכולת לחנות לממכר אלכוהול והעסיק את אמי בניהול החנות. שנתיים מאוחר יותר הוא שמע על הכוונה לגרש יהודים, הוא הציע להוריי לשלוח את ילדיהם למקום בטוח. היה לי דוד בעיר סוצ'בה בצפון רומניה, אמי חשבה ששם יהיה בטוח יותר ושלחה את אחותי ואתי להתגורר אצלו. הגענו לעיר עם מזוודה קטנה ושקית בד, כשירדנו מהרכבת נעצרנו על ידי פלוגה של אנשי צבא, הם החלו לחקור אותנו ולאחר כמה שאלות לקחו אותנו לתחנת המשטרה ושם בדקו את המזוודה. לאחר מכן הכניסו אותי לבית מעצר ואת אחותי השאירו בתחנה. כמה ימים לאחר מכן לקחו אותי ואת יתר העצורים לתחנת רכבת שם הוכנסו לקרונות משא לבהמות, נסענו במשך כמה ימים ולילות בתנאים תת אנושיים עד שהגענו לטולצ'ין. מהאנשים שנסעו אתי ברכבת הבנתי כי רוב יהודי סוצ'בה פונו מהעיר כבר שנתיים קודם. עבדתי בכפייה במכרה בטולצ'ין ובבניית גשר על נהר הבוג.

אנא ספרי/י על קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ

(ציוני דרך: השחרור וחזרה הביתה, חיים אחרי המלחמה, בריחה, העפלה/ עליה):

בפברואר 1944 הגיעו הרוסים ושחררו אותנו. חזרתי לעיר יאסי. מאז שנעצרנו בסוצ'בה ועד היום, איננו יודע מה עלה בגורלה של אחותי מלי, בסופו של דבר נסיעתנו לעיר היתה האסון הגדול ביותר של משפחתי. ביאסי המשכתי ללמוד בבית הספר ולאחר מכן למדתי תיקון טלויזיה. נישאתי, אשתי היתה רופאת ילדים. פתחתי מעבדת לתיקון טלויזיה. היתה לי אחת המעבדות הטובות בעיר, בשנת 1980 זכיתי במקום הראשון בתחרות אלקטרוניקה בבוקרשט. היה לנו טוב ביאסי, אבל אמרתי בכל זאת צריך לצאת משם. ביקשתי דרכון לצרפת בטענה שאני הולך לבקר את דודתי החולה, בגלל שהכירו אותי הסכימו. קניתי אוטו חדש ונסעתי לצרפת, עברתי את כל אירופה עד שהגעתי לפריז. בפריז הלכתי לשגרירות ישראל ואמרתי להם שאני רוצה לעלות ארצה למשפחתי.

נא ספרי/י על חיך בארץ

(ציוני דרך: לימודים/ תעסוקה, שירות צבאי, פעילות ציבורית או תרבותית, משפחה/ דורות המשך וכו'):

בשנת 1982 עליתי ארצה, עם האוטו אותו רכשתי. למדתי באולפן בנצרת עילית ועבדתי במפעלים בעיר.

ד ושם

המשרד לאזרחים ותיקים

ראיון: ערבה אלבז
קרית מוצקין. מרץ 2010

עריכה: עדי מלכא